І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
'Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. No. 134 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЛИПНЯ (JULY) 1966 Ч. 134 VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 21 липня 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН СПОВІСТИВ під час своєї пресової конференції в середу 20 липня ц. р., що він відбуде поїздку по чотирьох стейтах ЗДА — Теннесі, Індіяна, Іллиной і Кентакі. Відвідини різних частин країни належать до обов'язків Президента ЗДА — заявив з цього приводу президент Джансон. В дальшому пляновані подорожі Президента також до інших стейтів ЗДА і вони мали б відбутися ще перед листопадовими виборами.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ затвердила законопроєкт про асигнування в найближчому фіскальному році 58.6 більйонів долярів на справи з'язані з обороною країни. Цей бюджет є найвищий з усіх дотеперішніх бюджетів мирного часу. Затверджено його в сумі на один більйон більший, як це було запропоновано президентом Джансоном. Переведено затвердження цього бюджету 301 голосом проти одного, що ним був демократичний конґресмен з Каліфорнії — Джордж І. Бравн. Прийнятий Палатою Репрезентантів бюджет оборони має ще бути затверджений Сенатом.

СЕНАТ З'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ зредукував запропоновану урядом президента Джансона програму закордонної допомоги на 250 мільйонів долярів, скорочуючи головним чином позички на економічний розвиток відсталих країн. Переведено редукцію закордонної допомоги на вимогу голови сенатської комісії для закордонних справ сен. Дж. В. Фулбрайта та республіканського сенатора Е. МекКінлея Дірксена Ще перед тим названа комісія зредукувала бюджет закордонної допомоги з 665.4 більйона до 620 більйонів.

ПРОГРАМУ БУДІВНИЦТВА ПІДВОДНИХ АТОМОВИХ човнів „Поляріс" закінчено в четвер 21 липня ц. р. урочистою церемонією „хрестин" сорок і першого підводного човна цього типу. Відбулася ця урочистість у Ґротон, Коннектикат, і перевела церемонію „хрестин" дружина віце-президента Гюберта Г. Гомфрі. Тривало будівництво цих сорок й одного човна вісім і пів року. Всі ці човни порушувані атомовою енерґією і виряджені в далекосяжні ракети.

ДО ЗДА ПРИБУВ З НЕОФІЦІЙНИМИ ВІДВІДИНАМИ РЕНЕ БАРРІЄНТОС ОРТУНЬЙО, обраний минулого місяця на президента Болівії. Баррієнтос Ортуньйо, генерал летунства прийшов до влади в Болівії у висліді перевороту, переведеного в 1964 р. Перебуваючи у Вашинґтоні, він відбув пресову конференцію і був прийнятий президентом Джансоном на обіді в Білому Домі.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ МИШИГЕН ДЖОРДЖ РОМНІ відвідав у середу 20 липня ц. р. колишнього президента ЗДА Двайта Д. Айзеавера в його резиденції у Ґеттисбурґу й відбув із ним півторагодинну розмову. Під час зустрічі обговорювано справи республіканської партії, зокрема президентських виборів 1968 року.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ЗВЕРНУВСЯ З ЗАКЛИКОМ до Північного В'єтнаму, щоб той повівся з американськими поневоленими летунами „згідно з міжнародними нормами" та перестеріг його перед „важкими наслідками", якщо б вони цього не зробили. У промові до паломників у своїй літній резиденції у Кастель Гандольфо, Папа, не назвавши американського амбасадора до ОН А. Голдберґа, виразно натякнув на нього, ствердивши, що недавно він, Папа, дістав „від одної заінтересованої сторони" запевнення щодо доброї волі закінчити війну у В'єтнамі, й висловив бажання, щоб таку саму добру волю виявила друга (комуністична) сторона. Папа висловив жаль, що війна загострюється.

ДО ЛОНДОНУ ПРИБУВ З ОФІЦІЙНИМИ ВІДВІДИНАМИ йорданський король Гуссейн. Йорданська армія, вишколена британськими старшинами й вивінована англійською зброєю. Саме тоді, коли король Гуссейн і королева Єлисавета, яка виїхала йому назустріч, їхали вулицями Лондону відкритою каретою — впав зливний дощ.

НА ТЕПЕРІШНІЙ ЖЕНЕВСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗЗБРОЄННЯ НЕ БУДЕ ніяких поважних вирішень — твердять женевські кореспонденти американських газет. Справи договору проти поширення атомової зброї та договору про виключення космічного простору від перегонів у збросині — будуть „кваситись" аж до вересня ц. р., коли-то збереться нова сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка вислухає звідомлення про пункти, в яких західні й комуністичні члени тієї конференції погоджуються і ті, в яких вони не погоджуються.

У ГОЛЛЯНДІЇ ВЕЛИКЕ СХВИЛЮВАННЯ ВИКЛИКАЛА афера таємничого вбивства китайського інженера Гзу Тзу-тсай: його спершу переїхало на вулиці якесь авто, яке втекло, а після перевезення його до шпиталю — викрали його відтіль „дипломати" з комуно-китайської амбасади. Голляндія видалила після того шарже д'аффер тієї амбасади Лі Ен-чію. Західньо-европейські газети твердять, що будинок китайської амбасади в Гаазі є централею шпигунської та підривної роботи на всю Західню Европу. Голляндія визнала була Комуністичний Китай ще в 1950 році.

НОВИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У ПАКІСТАНІ став Сиєд Шаріфуддін Пірзада, дотеперішній генеральний прокуратор. Останній міністер закордонних справ Зульфікар Алі Бутто став міжнародною фігурою завдяки своїм виступам в Об'єднаних Націях, при чому він виразно мав прокитайську й протиіндійську орієнтацію. Президент Мохаммед Аюб Хан димісіонував його місяць тому.

СИРІЯ ЗГОЛОСИЛА СКАРГУ ДО РАДИ БЕЗПЕКИ Об'єднаних Націй проти Ізраїлю за останній рейд Ізраїлю вглиб території Сирії. Ізраїль признався до того рейду, виправдуючи його відплатою за акти терору сирійської організації. Щоб засудити Ізраїль в Раді Безпеки — треба мати найменше 9 голосів „за", яких Сирія, мабуть, не зможе дістати. Теперішнім головою Ради Безпеки є С. О. Одебо з Ніґерії.

НАЙВИЩИЙ СУД У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ПРИСУДИВ, що політичні партії не можуть діставати ніяких фондів з державної каси. Чотири найбільші західньо-німецькі політичні партії — Християнсько-демократична, Соціял-демократична, Християнсько-суспільна (в Баварії) і Вільно-демократична дістали в минулому році від держави 9,500.000 дол., а вже в цьому році 8,300.000 дол.

АСТРОНАВТИ З „ДЖЕМІНІ 10" ВІДБУЛИ ЗУСТРІЧ З ДАВНЬОЮ „АДЖЕНОЮ"

Кейп Кеннеді, — Флорида. В середу, 20-го липня, астронавти у випущеній в орбіту Землі в понеділок, 18-го липня, космічній кабіні „Джеміні 10" зробили новий, рішальний для дальших дослідів космосу експеримент. Піднісшись на рекордову висоту в орбіті разом із випущеною на 100 мінут перед їх випуском безлюдною кабіною „Аджена", вони відлучились від цієї „Аджени" та почали здоганяти іншу, яка була випущена ще в березні цього року із „Джеміні 8". Наздігнавши цього „мертвого птаха", вони продовжували разом з ним обліт Землі, а полк. Майкел Коллінс вийшов із своєї кабіни, прив'язаний до неї довгою на 50 стіп линвою, та „відвідав" цю давню „Аджену", взявши з її поверхні прикріплений до неї апарат для різних космічних помірів. З цим апаратом він знову повернувся до своєї кабіни, але, подорожуючи в космічній порожнечі, „загубив" свій фотоапарат. Мандрівка полк. Коллінса в космосі мала тривати годину, але її обмежено до пів години, з уваги на непередбачене зужиття пального тоді, як вони здоганяли їхню „Аджену". Під час відвідин полк. Коллінса на „Аджені", обидві кабіни подорожували в орбіті на висоті яких 240 миль у безпосередньому віддалені одна від одної. Після ряду дальших експериментів, астронавти скерували свою космічну кабіну в нову орбіту, приготовляючись уже до повороту на Землю, що мав наступити в четвер, 21-го липня, в пополудневих годинах на Атлантику у віддаленні яких 350 миль від Кейп Кеннеді.

Президент перестерігає неґрів, щоб вони не ставили під загрозу успіхів у боротьбі за рівноправність

Вашинґтон. — Початок і головну частину своєї пресової конференції в середу 20-го липня ц.р. през. Линдон Б. Джансон присвятив справі виниклих востаннє у Шикаґо і в Клівленді неґритянських заворушень. Президент перестеріг, що продовжування й поширювання расових заворушень може поставити під загрозу признання громадянських прав неґритянському населенню. През. Джансон підкреслив, що неґри у ЗДА становлять велику меншість — всього десять процентів населення і тому більшість — 90 процентів білих може вимагати, щоб ведена неграми боротьба за громадянські права проходила в рямцях законів, без насилля. Відповідаючи на питання журналістів, призидент Джансон заявив, що він не зацікавлений в „чорній силі" чи в „білій силі", але для нього найважливіше, щоб були дотримувані основні принципи демократії. В дальшому своїх відповідей Президент з'ясував становище уряду в таких справах, як страйк летунських механіків, проблем свободи преси й інформації тощо.

ЗДА облегшують виїзд до комуністичних країн — ті країни утруднюють в'їзд

Вашинґтон, — Державний Департамент проголосив ще 11 липня ц. р., що також купці й легкоатлети — поруч із журналістами, професорами, лікарями й стипендіятами можуть виїздити до Комуністичного Китаю, Куби, Північного В'єтнаму, Північної Кореї і Альбанії. Однак в тому самому часі червоний Китай майже зовсім припинив в'їзд чужинців, уневажнивши вже сотки виданих віз: у Гонґ Конгу примусово зупинились чужинці, яких не пропущено до Китаю, дармащо вони мали вже візи. Знавці твердять, що причиною отих розпорядків проти приїзду чужинців не є американська політика тільки неспокій всередині компартії, який довів до масових чисток. Знов ж Північний В'єтнам обмежив в'їзд чужинців з уваги на війну, а Північна Корея — з солідарности з Китаєм. Совєтський Союз і Польща, відкликавши участь своїх легкоатлетичних дружин у змаганнях з американцями і заборонивши своїм легкоалетам виїзд до ЗДА — відстрашили не тільки власних громадян від виїзду до Америки, але й американських туристів їхати до тих комуністичних країн, в яких тамошні режими ведуть завзяту протиамериканську пропаганду.

Пластуни відзначають рік Івана Франка

Ню Йорк (О.К.) — На всіх пластових оселях в ЗДА, де відбуваються в літніх місяцях табори для новацтва і юнацтва, програма та „День Пластуна" проходять згідно із дорученнями пластового проводу під знаком ювілейного року Івана Франка. В цей спосіб молодь пізнає ближче в невимушений, приступний для неї спосіб творчість та життя Великого Каменяра.

Найбільша Пластова Оселя „Вовча Тропа" біля Іст Четгем, Н. Й. призначена для пластунів і пластунок, що живуть в східніх стейтах, вітала в днях 16-го і 17-го липня ц.р. численних батьків і гостей на „Дні Пластунки", присвячуючи їх тако ж І. Франкові під кличем: „Праця, Щастя і Свобода'. В липні таборують на „Вовчій Тропі" новачки та юначки в кількості 350 під проводом молодих але повних енергії та відповідальности комендантох, з табору новачок „Лісове Царство" — ст. пл. Л. Підгородецької і табору юначок п.н. „Ізмараґд" ст. пл. А. Войдуник.

Дбайливо підготована програма із хороводом новачок, показами пластової вправности юначок, великі святочні ватри з монтажами віршів та пісень із Франкової творчости і дефіляда перед батьками та пластовим проводом виповнили „День Пластунки", який пройшов з повним успіхом при прегарній літній погоді. У святі взяли участь, крім батьків, члени КПСтаршини: голова пл. сен. Ю. Ференцевич, 1-ший заст. пл. сен Я. Войдуник, ККП-ок пл. сен. О. Кузьмович, діловод Пласт - прияту інж. Р. Баранський, як також станичний Станиці Ню Йорк пл. сен. П. Дорожинський і голова Пласт - прияту в Ню Йорку п-ні Марта Ярош.

В цьому намому часі подібні „Дні Пластуна" відбулися на „Бобрівці" в Коннектикат, де таборує зараз понад 200 юнаків, новаків і юначок, на „Новому Соколі" біля Боффало, де таборує 80 новаків і юнаків, на „Писаному Камені" біля Клівленду, де таборують новачки і юначки в числі 60, і на „Зеленому Ярі" біля Дітройту, де розтаборилися в липні юнаки та новаки.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ КОМУНІСТАМ МІЖНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРО ПОЛОНЕНИХ

Вашинґтон. — Президент Джансон запропонував під час своєї пресової конференції в середу 20 липня ц.р., щоб перевести міжнародну конференцію у справі полонених під проводом Міжнародного Червоного Хреста і на тій конференції з'ясувати всі сумніви та недокладності, які можуть виринати з конвенції з 1949 року. Свою пропозицію Президент зробив у зв'язку з погрозами комуністів, що у Північному В'єтнамі будуть судити, як звичайних злочинців, американських полонених летунів. Відповідаючи на запити журналістів, Президент зайняв дуже рішуче становище проти такої комуністичної погрози. Вправді він відмовився сказати будь-що блище про відплатні репресії. що їх застосувала б Америка проти Північного В'єтнаму, але заявив, що засудження американських полонених летунів було б „перзерним і огидним актом", на який Америка „відповідно зареґувала б,.. У справі в'єтнамської війни Президент знову повторив давнє становище, що Америка виявить стійкість і послідовність в обороні Південного В'єтнаму проти північно-в'єтнамської агресії, але кількакратно запевнив, що „в одну годину" після проголошення комуністами, що вони готові засісти за конференційний стіл, найближчий співробітник Президента буде туди в дорозі. Президент заповів збільшення збройних сил у В'єтнамі та висловив велике признання старшинам і воякам на в'єтнамському осннову фронті за їх високу вояцьку мораль та всі інші бойові чесноти. Що стосується Комуністичного Китаю, то Президент потвердив готовість до покращання взаємних зв'язків — передусім живішим рухом купців, журналістів, учених. Однак Президент ствердив, що по китайському боці нема в цьому напрямку найменшого прояву доброї волі.

Прем'єр Вільсон у Британії і канцлер Ергард у Німеччині мають великі турботи

Лондон. — Соціялістичний уряд Гаролда Вільсона у Британії має поважні трудноші у зв'язку з значно погіршеною господарською ситуацією. Лондонська біржа виказує сильний спадок оборотів, торговельний і платничий баланси погіршились, економісти передбачують стаґнацію в промислі і безробіття, а ціни ростуть. Настрої в Британії характеризують такі карикатури, як наприклад: Вільсон, прощяючись з Косиґіним в Москві, запитує його: „Чи не могли б ви позичити мені 50 рублів на дорогу?" — або: Вільсон, всідаючи до літака в Москві, каже до стюардесси: „Хоч я не мав щастя у розмові з Косиґіним у справі В'єтнаму, проте мені вдалося позичити в нього гроші". Загально сумніваються, чи вдасться зберегти теперішню вартість англ. фунта в реляції до 2.80 дол. Водночас Вільсон стоїть під сильним обстрілом критиків з двох сторін: консерватистів, які закидують йому нельояльність супроти Америки у справі В'єтнаму, й лівих лейбуристів, які закидають йому надто велику солідарність з Америкою. Вільсон прибуде до ЗДА 28 липня ц. р. тільки на один день, після чого відлетить на розмову з канадійським прем'єром Пірсоном. Так само уряд канцлера Людвіґа Ергарда в Західній Німеччині має поважні турботи також подвійного характеру: погіршена господарська ситуація, особливо у вугільному басейні Рурщини [illegible] коштувала керівній Християнсько - демократичній партії програ у виборах в Вестфалії — Райнщині, а подорож де Голя до Москви загострила питання, чи західньо - німецький уряд має продовжувати політику тісного союзу з ЗДА, чи звернутись в сторону Франції? В цій ситуації німецькі соціял-демократи переконані, що недовгий час, коли вони прийдуть до влади.

Де Ґолль прибув до Західньої Німеччини на наради з Ергардом

Бонн. — Французький президент Шарль де Ґолль мав прибути в четвер 21-го липня ц.р. до Західньої Німеччини на ділові розмови з канцлером Людвіґом Ергардом та його міністрами. У товаристві де Ґолля є прем'єр Жорж Помпіду, міністер закордонних справ Моріс Кув де Мюрвіль і міністер військових справ П'єр Месмер — цей склад французької делеґації доказує надзвичайно поважний характер цих відвідин і справ, що їх будуть торкатися французькі й німецькі державні мужі. Де Ґолль — стверджує преса — напевне не буде старатися заспокоїти німців, що його недавня подорож до Москви не мала протинімецьких цілей, бо саме так оцінила її поважна частина німецької преси. Водночас — найголовнішою актуальною справою є питання, чи мають залишитись в Зах. Німеччині 2 франц. дивізії і 2 ескадрилі військових літаків, разом 72.000 військовиків, без уваги на те, що Франція відкликала свої збройні сили з збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО). Всі західньо - німецькі збройні сили знаходяться в рямцях зінтеґрованих військ НАТО. Здається, що однаково французи, як німці прийшли вже до переконання, що в інтересі обох сторін лежить, щоб ті французькі війська залишились в Німеччині й тому тепер у тих нарадах „на вершинах" мають знайти остаточну формулу щодо правного стану того війська, його фінансування і т.п. ще нез'ясованих до цього часу питань.

В канадійській провінції Манітоба буде поширене навчання української мови

Едмонтон. — Тижневик „Українські Вісті" з 14 липня ц. р. повідомляє з Вінніпеґу, що прем'єр Манітоби Дафф Роблин обіцяв представникам КУК, що комітет, який розглядає програму навчання, перевірить також справу поширення навчання української мови нижче середньо - шкільного рівня, і висловив надію, що „щось у цій справі дасться зробити". Представники КУК, між якими був о. прелат В. Кушнір, подали Д. Роблинові меморандум, після чого мали розмову з прем'єром провінції та міністром освіти Дж. Джонсоном.

АВПН цієї неділі влаштовує закінчення Тижня Поневолених Націй біля Статуї Свободи

Ню Йорк. — Організація Американці за Визволення Поневолених Народів влаштовує цієї неділі, 24-го липня, закінчення Тижня Поневолених Націй, що відбудеться біля Статуї Свободи о год. 2.30 пополудні. В програмі цієї врочистости передбачені: благословення національних прапорів та їх передача з рук старшої в руки молодшої генерації, покладення вінка біля Статуї від імені поневолених народів, дефіляда різних національних груп та виступи видатних репрезентантів і діячів. Губернатор ньюйоркського стейту Нелсон Рокефеллер надіслав організаторам імпрези підписану ним Проклямацію Тижня Поневолених Націй та визначив репрезентанта, який заступатиме його на цій імпрезі. Хоча офіціяльна програма заповіджена на год. 2.30, то організатори імпрези очікують, що вже в год. 1-ій пополудні почнеться наплив народу на цей острів із статуєю Свободи, яка стала символом Америки та мрією й надією багатьох народів, все ще поневолених рабовласницькою червоною Московією. Організатори імпрези інформують, що на острові є всі удогіднення із перекусками та відсвіжуючими напитками, отже можна приїздити і з дітьми. Доїзд на острів до Статуї Свободи: підземною залізницею або автобусом до Савт Феррі в долішній частині Манґеттену, звідкіля що кожних 30 хвилин відпливатиме пароплав до острова із Статуєю Свободи, починаючи вже від год. 12-ої вполудне. Організатори імпрези сподіються, що під час цих урочистостей зокрема чисельно буде заступлена українська група, бо й найбільшим між поневоленими націями є український нарід. Урочистості біля Статуї Свободи будуть попереджені відправами Служби Божої в наміренні поневолених народів в катедрі св. Трійці при Бродвей і Вол вулицях о год. 11-ій перед полуднем.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДВІДИНИ ЄПИСКОПА ОЛЕКСАНДРА НОВИЦЬКОГО В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Шикаґівський український православний єпископ Олександер (Новицький), відбувши поїздку по Бразилії і Параґваї, відвідує православні громади в Арґентині. В Буенос-Айресі гість відвідав єпископа Андрія Сапеляка, апостольського візитатора українців - католиків: о. Миколу Головатого, о. Степана Кузьму та о. Мирона Мартинкова.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ СВЯЩЕНИКИ В КАНАДІ

Вінніпеґ. — Як повідомляє тижневик „Поступ" з 17 липня ц. р., в Канаді висвячено останнім часом п'ятьох українських католицьких священиків. У Торонті в церкві св. Никалая Єпископ Кир Ізидор висвятив 17 червня ц. р. на священика о. Ярослава Левицького. У Йорктоні в церкві Матери Божої торонтонський єпископ - помічник Кир Михаїл Руснак висвятив 24 червня ц. р. на священика о. Бориса Кибу, уродженця Саскачевану, першого священика з випускників Колеґії св. Володимира в Роблині. В неділю 10 липня 1966 у церкві св. Володимира в Едмонтоні єпископ Кир Ніль висвятив трьох дияконів на священиків: о. Миколу Головатого, о. Степана Кузьму та о. Мирона Мартинкова.

СЛУЖБА БОЖА В ОПРАЦЮВАННІ АНДРІЯ ГНАТИШИНА

Відень. — Австрійське музичне видавництво Йозефа Дера опублікувало Службу Божу на мішаний хор в опрацюванні Андрія Гнатишина. Крім давніх галицьких і київських співів цьому виданні є теж оригінальні композиції А. Гнатишина. Крім Літургії, вийшли ще такі твори А. Гнатишина: „Плотію уснув", „Христос воскресе" (із сопрановим сольо), Псалом „Чи Ти мене, Боже, забуваєш" (слова Шевченка) і три зошити „Українських колядок". Автор публікації є диригентом хору церкви вс. Варвари у Відні.

ПРОФ. Д. ГОРНЯТКЕВИЧ МАТИМЕ ДОПОВІДЬ ПРО Б. ЛЕПКОГО

Гантер, Н. Й. — З нагоди 25-річчя смерти Богдана Лепкого, проф. Дам'ян Горняткевич виголосить в неділю, 24 липня в годині 4-тій по полудні. в залі пансіону „Ксеня" на Кобзярівці в Гантері — доповідь на тему „Богдан Лепкий у моїх спогадах". Вступне слово виголосить проф. д-р В. Лев, директор філологічної Секції НТШ.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НАД БУРХЛИВИМ ЧЕРЕМОШЕМ

Криворівня — це гуцульське село, що розкинулося над бурхливим Чорним Черемошем у зеленій чаші гір. Це село особливо полюбилося Іванові Франкові. В останні роки життя поет часто приїжджав до Криворівні. Тут він зустрічався з Михайлом Коцюбиським і Лесею Українкою, тут написав ряд поетичних творів.

Недавно в Криворівні відбулася наукова конференція, присвячена 110-річчю з дня народження Івана Франка. З доповідями виступали науковці Івано-Франківського. Дев'яносторічний гуцул Микола Потяк поділився спогадами про зустрічі з поетом. (З „Радянської України" 3-го липня).

А ДО КОРІВ — НІХТО

От і сьогодні секретар партійної організації колгоспу ім. Дзержинського (село Береза, Глухівського району, Сумської области) Софія Буслова повернулася додому незадоволеною, — розповідає в „Молоді України" з 6 липня кореспондент М. Юрченко. — Вдруге вже вела бесіду з випускниками середньої школи, агітувала їх іти на корів'ячу ферму, але охочих не знайшлося. П'ятнадцять хлопців залишаються, щоб стати трактористами, шоферами, електриками, токарями ... Троє дівчат — у городню бриґаду. А на корів'ячу фарму — ніхто.

Треба зацікавити дівчат розрядами, матеріяльно, щоби це врешті-решт стало притягальною силою для молоді. яка йтиме на фарми, — радить кореспондент.

НІ КРОКУ БЕЗ ДОЗВОЛУ МОСКВИ

Щоб збудувати пам'ятник чи монумент в Україні, потрібен дозвіл московської партії та уряду.

(З часопису „Культура і життя" 7 липня „Про порядок проєктування і спорудження пам'ятників і монументів").

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Загроза полоненим летунам

У Північному В'єтнамі поведено керовану державним апаратом пропаганди кампанію проти американських полонених летунів, як „злочинців", яких треба карати за те, що сіють смерть і руїну. Ця, штучно роздута пропаганда ненависти довела до того, що юрба в Ганої кричить „смерть убивникам" — на адресу полонених летунів, що їх комуністи у негідному видовищі обводять скованими по вулицях. У комуністичних газетах в різних країнах появились дописи їх кореспондентів з Ганою, з твердженням, що комуно-в'єтнамський уряд у Північному В'єтнамі пришиєся на переведення „показових" публічних судів над американськими летунами, як звичайними злочинцями. „Правною" підставою для таких судів мали б бути факти, що ЗДА не проголосили Північному В'єтнамові війни, та що на Нюрнберзьких судах закидали нацистам, що вони злочинці — без уваги на існуючі в Третьому Райху закони.

Очевидно, що ті аргументи в'єтнамських комуністів не мають найменших формальних ні фактичних основ. ЗДА так само не проголосили війни Північному В'єтнамові, як Північний В'єтнам не проголосив був війни Південному, дармащо зорганізував проти нього збройну агресію і ту агресію проводить по нинішній день та не хоче її припинити. Північно-в'єтнамські комуністи знають дуже добре, що міжнародна Женевська конвенція забороняє будь-як принижувати й переслідувати полонених, навіть тоді, коли одна сторона не визнає воєнного стану, чи той воєнний стан контроверсійний. Однаково у В'єтнамі, як в усіх інших комуністичних країнах знають, що американські летуни опинилися на в'єтнамському фронті тільки тому, що Америка протиставилася намаганню В'єтнаму заволодіти Півднем.

Тому поставлення в таких умовинах перед суд американських летунів і засудження їх — було б злочином на міжнародну міру. Ото ж слушно однаково державний секретар Дін Раск, віце - президент Гюберт Гомфрі і 18 сенаторів, як і генеральний секретар ОН У Тант перестерегли північно-в'єтнамських лідерів, щоб вони залишили в спокої американських полонених, якщо не хочуть такої відплатної реакції збоку Америки, яка може — за словами сенатора Рассела — перетворити їх країну в пустелю.

Погрози судити і засудити летунів — це дуже небезпечна гра з вогнем.

Нові шпигунські афери

Арештування емеритованого американського підполковника Вільяма Генрі Велека за шпигунську роботу в користь Совєтів з років його служби в Пентагоні та виявлення шпигунської роботи двох комуно-чеських „дипломатів", які старалися перекупити урядовця Державного Департаменту, щоб той підкинув там підслуховий апарат, це — властиво — нічка особливо новина.

Большевики, прийшовши до влади, створили із шпигунства одну з основ свого політичного режиму: вони створили просто культ шпигунства й доноцицтва всередині власного громадянства і розбудували наймогутніший шпигунський апарат з засягом буквально на ввесь світ. Із споминів такого авторитетного автора, як полк. Пеньковський, відомо, що всі совєтські закордонні дипломатичні репрезентації, всі закордонні агенції, всі „туристичні" й „наукові" прогулянки — все включено в місію збирання явних і засекречених інформацій про всі ділянки життя вільних країн і їхніх мешканців. З короткого комунікату, що його проголошено у зв'язку з арештуванням Вільяма Г. Велена, виявляється цікава подробиця; чим саме найбільше цінавиться совєтська військова верхівка: яку відплату вчинила Американське Стратегічне Командування у випадку совєтської атаки проти Америки; як Америка плянує оборону Европи проти совєтської атаки; як виглядає система транспортації американських військ у кризових моментах і т. п. Виходить, що совєтські державні керівники знають, що Америка перша війни не розпочне, та цікаво їм знати, чи виплатиться нападати на Західню Европу і Америку і чи оборона Европи й Америки не буде такою, що Совєтський Союз, його система і вся його панівна верхівка не зазнають долі Третього Райху і гітлерської олігархії.

Ця остання совєтська шпигунська афера доказала ще раз, що однаково, як вся совєтська політика і вся комуністична ідеологія, так само й шпигунство мають характер офенсивний. Вони наставлені не на оборону, а ка агресію, завоювання, знищення. Виявлені в цій останній шпигунській афері цілі совєтського військового командування доказують ще раз, наскільки наївними є твердження французького президента де Голля й усіх міжнародних співіснувальників з американськими включно, що Совєтський Союз „укультурнився", що вже Хрущов відмовився від войовничого сталінізму, а разом із Хрущовим остаточно зникла філософія — потреби „угроблення" вільного світу.

КРАЙОВІ ВИБОРИ ЗАГАЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ

Мюнхен. — В неділю 10 липня відбулися вибори до крайового сейму найлюднішої провінції Західньої Німеччини, що зветься „Північний Райн — Вестфалія". Столицею цього краю є місто Дюссельдорф. В цій провінції з більше ніж 13 мільйонів мешканців. Управнених до участи у виборах є 11 284 695 осіб. Людність цього краю належить переважно до Католицької Церкви. Тут є могутня промисловість — вугільна, залізна, хемічна і т. д. До останніх виборів перевагу в цьому краї мала Християнсько-Демократична Партія (ХДП). На виборах до крайового сейму в 1958 р. ХДП здобула навіть абсолютну більшість голосів і мандатів у сеймі. Однак у виборах 1962 р. почала Соціял - демократична партія доганяти християнських демократів. ХДП мала тоді 46,4 відс. голосів, соціял - демократи — 43,3. У виборах 10-го липня ц. р. перемогу здобула Соціял-демократична партія (49,5% усіх голосів). Християнські демократи мають 43,3%, вільні демократи 6,9%. В вгліській мові таку раптову зміну у виборах називають „зсуненням землі". Навіть самі соціял - демократи — переможці у виборах — здивовані приростом числа своїх виборців. Щоб зрозуміти причину цієї зміни, треба згадати деякі факти:

1. Перед другою світовою війною німецька Соціял - демократична партія орієнтувалася у своїй політиці переважно на робітничу клясу. Вона була під впливом теорії, мовляв, капіталізм збільшує число людей найманої праці, відбувається пролетаризація селянства і середньої кляси, отже партія пролетаріяту неминуче прийде до влади, усвідомивши маси.

Але, як знаємо, у всіх індустріяльних країнах відбувається механізація і автоматизація індустрії. Число робітників фізичної праці не росте, а навіть зменшується. Зате збільшується кількість „робітників з білим комірцем", добре оплачуваних. Та й робітники фізичної праці виходять на вищий рівень і не почувають себе бездомними безбатченками - пролетарями, як це було в першій половині 19 віку, коли був написаний „Комуністичний Маніфест". До цих нових обставин пристосувала свою програму німецька соціял-демократія в 1959 р., ставши всенародною партією суспільних реформ.

2. Німецька соціял-демократія дійшла до порозуміння з обома Церквами Німеччини: католицькою і євангелицькою. Останній Ватиканський Собор Католицької Церкви в своїх постановах дав нові директиви духовним особам у напрямі невтральности між політичними партіями.

3. Господарська ситуація в провінції Північної Райн-Вестфалії погіршала: тисячі робітників у вугільних копальнях є під загрозою безробіття, бо в Німеччині все більше вживають нафти, замість вугілля. Теж селянство невдоволене урядом, що не дає гарантій на тверді ціни на хліборобські продукти.

4. В Німеччині ширится недовір'я до уряду Ергарда в закордонній політиці. Люди сподіваються, що активна політика соціял - демократів супроти східніх сусідів може наблизити розірвану Німеччину до об'єднання.

5. Популярність прем'єра Ергарда, що був раніше „виборчою локомотивою" упала теж з його власної вини. На виборчих зібраннях він хвалив свої досягнення в господарській політиці в минулому, але на питання слухачів, як він розв'яже кризу в Північному Райні-Вестфалії, канцлер відповідав образливими словами („плебеї" і т. п.). З тієї причини йому не дали говорити на вічі в Гельзенкірхені, промисловому місті.

В тому місті партія Ергарда втратила 10 відс. голосів супроти виборів 1962 р.

Ергард сам заявляв, що поразка в крайових виборах була б поразкою його уряду. Тепер стоїть питання про створення крайового уряду в Дюссельдорфі. Ергард віддавна рішуче відкидав думку про коаліцію ХДП з соціял - демократами. Тепер його партія могла б творити далі уряд провінції разом з з вільними демократами, мавши разом 50,2 відс. голосів. Але виборці визнали б за несправедливе творити уряд без найбільшої партії — соціял - демократів. І в самій партії Ергарда голоси поділені: одні провідники є проти коаліції з соціял - демократами, інші (Аденауер) за коаліцію.

Німеччина, крім парляменту, має теж Раду Союзу, до якої входять представники провінційних сеймів. Тепер, після виборів у Північному Райні - Вестфалії, соціял - демократи будуть мати більший вплив у Раді Союзу і зможуть гальмувати законодавство парляменту. Дехто каже, що, коли б відбулися тепер вибори до загально - державного парляменту, то соціял-демократія могла б вийти найбільшою партією в Німеччині. Але перевірити це пророцтво немає змоги: вибори до парляменту відбудуться аж 1969 року.

П. К.

БЕРКУТ

Горя келих, повний вщерть
Випий з гострою журбою, —
Дивний лозунг —
„Смертю смерть"
Нагадаєш ти собою.
В. В.

Підбитий лежав він
в далекій пустелі
І мріяв про злети,
і мріяв він сни,
Про гори стрімкії,
стрільчастії скелі
В жагучім жаданні
нової весни.

А час так споквола
сумуючи линув,
І дума за думою
в безкрай плелась,
Стікаючи кров'ю
знеможений гинув,
А рана гадюкою
в серце впилась.

Хоч сили все тали,
снагою живила
Надія побачить
ще рідні ліси,
В двобою нерівнім,
ламаючи крила,
Знестись понад хмари,
напитись краси.
Червень 1966

М. МАТУЛА

о. Роман Ганас

ЖНИВА

Чи свідомі ми того, що коли ми тут, в Новому Світі, беремо участь у різних „пікніках", там, у нашій Україні тепер жнива. Час жнив був колись в нашому краю найкращою симфонією живої та мертвої природи, був найбільш барвистою картиною праці мешканців української землі, це був Богом благословенний дар помноження плодів нашої урожайної землі, це була пора, коли землиця віддавала в руки її власників селян-хліборобів свої багаті плоди, вирощені щедрим теплом сонця та зрошувані цілющою росою і дощами, як нагороду за тяжку працю їх рук, для радости, для вжитку їх в наступному році.

Цінні багацтва рідної землі виявили себе в повноті під час жнив. Лани золотої пшениці та інших збіж, похилених повнотою свого колосся, клонилися перед Небесним Творцем — вдячні за сонце і дощ та чекаючи серпів і кіс у селянських руках, які мали їх зжати, забрати, переміняти на хліб, на поживу для себе та тварин. Сади повні пахучих овочів, городи повні городини, заповняли столи наших родин та своїми життєдайними вартостями давали смак, силу, здоров'я для старших і рум'яні личка для дітей. До лісів, повних звірів, повних овочів та медодайних квітів, прилітали тисячі працюючих бджіл, які достатньо наповняли медом вулики та бочки наших пасічників.

Левади та долини встелялися запашним сіном - кормом для тварин на час зими, а на карпатських полонинах вівчарі чи пастухи, врадувані багатістю молока своїх стад, заповняли збірники сиром та бриндзею.

У час жнив над українською землею без перестанку гомоніли райські співи щойно виведених з гнізд молодих пташок, що величали Бога - Творця та дякували Йому за поживу і гнізда в наших лісах та на наших нивах. Їх спів розвеселював душі втомлених працею нашик селян.

Коли приходили жнива, наші села оживали. Наші селяни, вікові автохтони рідної землі, з почуттям радости та задоволенням клепали коси та гострили серпи, щоб ними зібрати працю своїх рук, і приготовляли стодоли та обороги для схоронення збіжжя. На жнива вибиралися всі, хто тільки мав силу, а матері йшли жати пшеницю навіть з немовлятами, які в тіні снопів чи полукіпків, вдихаючи запашне повітря, засипляли здоровим сном. Лише старці, залишаючися в селі, з усміхом пильнували господарств і худібки, яку треба було напоїти чи прив'язати, коли вона вернулася з пасовиськ.

Женці жали, співаючи, клали ряд тяжких снопів, залишаючи по собі тільки колючі стерні, а в них ще гнізда перепелиць, тих осінніх співаків нашої землі. Обідали на полях, бо не було часу йти до села. Хліб, мед, сметана, сир, огірки, яблука чи груші, — це були страви наших женців. З останніх стебел жита чи пшениці наші женці плели вінок, вінчали ним красуню - дівчину, а по заході сонця із співами верталися додому, нагороджені щедро господарями, завішували вінок на стіні світлиці в „великій" хаті, як символ сили селянського роду.

І нині на рідних землях жнива. Машини - трактор косять лани не нашої пшениці, за ними наші поневолені брати та сестри, гнані новітніми гнобителями - комуністами, обдерті, голодні, збирають колосся за машинами. Хіба тільки птиці, яких вже годі було загнати до колгоспів, літають, як колись над нашими полями, співаючи давніх пісень, як одинокі вільні ще співгосподарі української землі.

Коли на чужині в наших хатах, серед стуку і гуку великих міст, наші думки полетять в час жнив до рідних нив, до рідних сел, а серце стисне біль за втраченими ланами золотої пшениці, тоді не нарікаймо на нікого, бо стогін рідної землі здалеку, з-поза моря буде кликати до нас: Що сіяли, то нині збирайте! Золота пшениця нашої землі; це щедрий Божий дар для нашого народу. Дар — це вияв любови! За дар добрі люди платять вдячністю! Скільки різного роду даруиків Бог дарував нам на протязі минулої історії, а як віддячилися ми Йому! І Авелеві колись Бог дарував прекрасні стада овець, і не оскорбив його брата Каїна, даючи йому урожайну землю. Коли ж Бог прийняв щиру жертву Авеля, а відкинув жертву кукілю Каїна, той з ненависти і заздрости убив свого брата Авеля, стягнув на себе та на свій рід Боже прокляття.

Як по жнивах завжди залишаються колючі стерні, так по побоєвищах залишаються могили, рани і руїни. Скільки вже разів в нашій історії було так, що по зриві до волі, [illegible] великих терпіннях і жертвах цілого народу, по ударах і невдачах, коли знову прийшла весна, коли знову зацвіли квіти, а широкі ниви нашого народного життя, діткнені тяжкими досвідами, чекали посіву зерна здорової пшениці - любови, тоді кукіль грішної ненависти заростав наші ниви і ми донині через те не дочекалися своїх вільних жнив. Наші ниви жне ворог, а українські політичні групи на еміграції, насичені гордістю, незнанням і нетерпимістю, і далі втримують поділ та спори, зарозумілі на свої помилки, забуваючи про Божі закони та великі терпіння нашого народу.

Проти сподівань мріємо про волю, про рідні жнива, без бажання поправити помилки минувшини, подати брат братові руку, щоб спільно рятувати ще те, що вдалося б врятувати в нинішній для нас тяжкій політичній ситуації.

А ви, батьки та матері тут на чужині, знайдіть час та розкажіть своїм дітям про чар українських жнив. Бодай в наших споминах відтворім собі їх красу, як втрачений скарб батьківщини.

Володимир Мацьків

ТРИВОЖНА СТАТИСТИКА

Слухаючи, чи читаючи звіти з праці наших організацій, ми часто чуємо про наші неперсічні успіхи, про наш ріст. Найбільш переконливі звіти про наш ріст говориться найчастіше на конвенціях більших організацій.

У тому не було б нічого дивного, чейже живемо в часі „експльозії населення", яким так журяться різні соціологи, кажучи, що небавом дійде до такого, що не буде чим прокормити населення нашої землі і вже тепер обмірковують засоби, якими належало б протидіяти.

Говорячи про наш нарід, бачимо, що у нас такої експльозії немає. Там, на рідних землях, Москва дуже пильно дбає, щоб український нарід не розмножився, як інші народи. Вона має свої випробувані методи, як штучний голод, вивіз людей на пустарі Сибіру, розстріли і т. п.

На ці справи, ми на жаль, не маємо впливу. На наші жалі та на наші прохання західній світ глухий та німий, а ми не розпоряджаємо такими силами, щоб протиставитись Москві.

Правду кажучи, ми самі вже не так дуже прислухаємося до таких справ, бо кожний з нас займається своїми власними домами і автами.

Живучи в ЗДА, нам здається, що ми вже забезпечені від всякого зла і нам немає причин дивитися вперед.

Але оце католицький місячник „Світло", що його видають оо. Василіяни в Торонті, Канада, в числі за червень 1966 р. помістив статтю під заголовком „Українська Церква в Папському шематизмі на 1966 рік". Дані цієї статті б'ють кожного думаючого українця, наче обухом по голові.

Із згаданої статті виходить, що ми не ростемо, а гинемо, і то в застрашливий спосіб.

У 1963 році Українська Католицька Церква в З'єднаних Державах Америки нараховувала 269.731 вірних, як це твердить діоцезальний орган „Шлях" у Філядельфії з 2-го червня 1963 р.

Сьогодні, за даними папського шематизму, в точність даних якого не маємо найменшої підстави сумніватися, Філядельфійська архиєпархія нараховує 168.421 вірних, епархія св. Миколая в Шикаґо має 30.516 вірних. Даних епархії Стемфорду не подано, бо не подано й інших епархій, що мають менше чим 30.000 вірних. Одначе, приймім найбільше число вірних цієї епархії на 29.900, то, додавши разом — матимемо 223.837 вірних Української Католицької Церкви у 1966 р. Порівнявши його з числом з-перед трьох літ, бачимо, що воно зменшилося на 45.894.

А де природний приріст? Звичайно рахується цей приріст на 2% річно. Деякі народи мають цей приріст багато більший. За три роки цей природний приріст вірних нашої Церкви повинен виносити коло 16.000 душ. Додавши це число до 45.894, одержимо 61.894. Це майже четвертина від числа вірних Української Католицької Церкви з-перед трьох літ.

Не маю даних нашої Православної Церкви і не можу зробити аналогічного обчислення, але судячи по різних вістках, можна сподіватися і там подібних явищ.

Заходить питання, чи так виглядає ріст нашої Церкви та нашої спільноти? Чи не треба бити на тривогу? Чим пояснити такий невтішний стан?

Слідкуючи та приглядаючись до нашого життя на цьому терені, можемо серед різних причин знайти кілька таких, які домінують у нашому житті:

1) Послаблення моралі, що закрадається до наших родин, цих підставових клітин нашого народу, розкладаючи їх з-середини.

2) Відхід нашої молоді через мішані подружжя та дезерція від свого імени, своєї Церкви та своєї спільноти.

3) Брак належної опіки та відповідних заходів тих чинників, які поставлені на сторожі нашої спільноти.

4) Завелика увага до матеріяльних благ, а замало до релігійних, моральних, національних та суспільних справ усіх провідних чинників на релігійному і суспільному полі.

Бачучи все це, наше серце стискається від важкого болю.

Тому крайня пора нам схаменутися, вийти з цього страшного матеріялістичного задурманення та щиро подумати, що залишиться з нас за 25-50 літ! Пощо будуємо величаві святині, розбудовуємо культурні установи, коли ми на шляху до загибелі.

Поки ще час, нам треба змобілізувати всі наші сили та стати до важкого бою за вдержання нашого чисельного стану, за виховання нашого молодого покоління, за кожну нашу одиницю зокрема. Якщо цього не зробимо, нас осудить наша страждаюча батьківщина та наша історія.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Ґратуляція Т. Литвинюкові

Належаться ґратуляції Т. Литвинюкові за його гарні статті в справі поштової марки в честь Т. Шевченка, друковані в англомовному „Українському Тижневику". Його стаття в тому тижневику з 15-го липня ц. р. дуже гарна і цікава, лише автор, можливо призабув, що журнал LINN'S можна купити майже в кожнім склепі, де продають поштові марки.

Ми тут у Бофало взялися до тієї справи в той спосіб, що викуповуємо LINN'S та не голосуємо на цілих 15 кандидатур, бо тільки в той спосіб можна зменшити число голосів на більш популярні кандидатури. Наприклад: Щоби „BALLOT" не був надто порожній, то крім Шевченка додати Gen. Mac Arthur, Independence Day та ще якісь два-три кадидати, і то повинно бути задовільне, тим більше, що „LINN'S" не обмежує мінімального числа лише максимальне.

Було б надзвичайно корисно, якщо б п. Литвинюк в одному з чергових чисел ще раз коротко закликав читачів до тої так важливої справи, щоби чим скорше поспішили до найближчого кіоску чи крамниці з журналами й купили LINN'S та вислали голосуючий квиток.

Також було б корисним, щоби згадати про ту справу у щоденній „Свободі", що виходить в українській мові.

І ще одна заввага: LINN'S є у продажу на 5 днів перед датою свойого випуску, наприклад, журнал з датою 18 липня був в спродажі вже 13 та 14 липня.

Федір Іскало
Бофало, Н. Й.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(37)

Франко почав свою поетичну творчість в романтичному дусі, пізніше він реалістично малював поетичним словом, але романтичної манери не покинув так повно, як це підкреслюють літературознавці в УССР. При огляді пізніших творів І. Франка, будемо старатися звертати на це увагу. Тут наведемо вірну оцінку перших творів Франка, яку зробив згаданий вже В. Сімович:

„Всі інші твори, що друкувалися у „Друзі", то або переклади з чужих письменників, або власні вірші, що оспівують колишню славу України, великі вчинки наших князів (Олег, Святослав), змальовують колишні щасливі часи, вони повні віри у краще майбутнє народу" (ст. 14). Треба ще додати, що Франко підписувався тоді псевдонімом Джеджалик, і що він писав народною українською мовою, але редактори „Друга" поправляли її дещо, щоб вона була подібнішою до „твердої", нібито російської. Розуміється, що мова перших Франкових творів не така чиста, як в пізніших, коли поет позбувся діялектичних слів і форм.

„Повість „Петрії й Довбущуки" — це документ молодечого романтизму"

Так оцінив автор свій перший прозовий твір 34 роки по його написанню, в 1910 році, пишучи передмову до книжкового видання повісти „Петрії й Довбущуки", яка друкувалася в „Друзі" в 1875-1876 роках. Автор признається, що в цій повісті „найдуться ремінісценції його гімназіяльної лектури, особливо фантастичних оповідань Ернста Амадея Гофмана, далі оповідання пок. Лімбаха про селянина Петрія, який збагатився найденим скарбом, і нарешті деяких народніх оповідань про пригоди різних розбійників, а спеціяльно Олекси Довбуша . . . Ця повість — це документ молодечого романтизму, який довелося мені пережити в значній мірі під впливом лектури польських романтиків Міцкевича, Красінського та Словацького, а також польських белетристів трохи пізнішої доби, таких як Крашевський, Корженьовський, Джержковський, Захаріясевич та Валерій Лозінський, що в своїх оповіданнях дуже часто оброблювали в напівромантичнім, а в напівреалістичнім дусі українські теми" (IX, Б, ст. 7).

Два роки пізніше в 1912-му році Франко в „Постскріптум" додав, що деякий вплив на характер його першої повісти могла мати його „гімназіяльна лектура" особливо такі письменники, як Шекспір, Шіллер, а ще ближче такі письменники, як А. Т. Гофман та Ежен Сі, повість якого „Вічний жид" читав Франко в німецькім перекладі. „Не без впливу лишилася також популярна тоді італійська повість у польськім перекладі „Рінальдо Рінальдіні — великий італійський бандит" (ст. 248).

Повість ця є доказом того, як багато літературних творів прочитав 19-літній Франко. Вона є свідоцтвом широких зацікавлень нагуївського юнака, який вже тоді старався вирішувати такі справи, як суспільна праця в користь громади, взаємини українців із жидівським народом, польсько-українські відносини та багато іншого. Вона, як перша повість молодого автора, — сталася до деякої міри правзором до пізніших повістей Івана Франка, на що досі не звертається уваги, бо занедбується докладнішу її оцінку, особливо в окупованій Москвою Україні, де вигідно для поневолювачів якнайменше писати про цю повість. І так автори „Історії української літератури" на 537-ій сторінці пишуть, що Франко, як незрілий письменник у повісті „Петрії й Довбущуки" покладав надію на освіту, як на головний засіб „поліпшення добробуту народу". Франко і пізніше дбав про поліпшення добробуту народу та його освіту, а доказом на це є такі його твори, як „Перехресні стежки" (1900), повість „Великий шум" (1907), „Хома з серцем і Хома без серця" (1904) та інші. Але в поневоленій Україні не можуть дозволити, щоб говорити читачам про те, що колись міг бути кращий добробут народу від того „раю", в якому вони тепер мусять жити.

Але вертаймося до „Петріїв і Довбущуків", бо ця перша Франкова повість є направду ключем до зрозуміння композиційних засобів пізніших довших прозових творів Франка.

Сам Франко неоднаково дивився на цей свій твір, — „документ молодечого романтизму". В передмові до другого видання, написаній 31-го жовтня 1910 р., признається, що „не мав наміру включати її в збірку своїх творів, уважаючи її плодом замало дозрілим". Але пишучи „післямову" до цього самого видання 12 падолиста 1912 р. (бо так довго автор виправляв свій молодечий твір),[3] — Франко нарікає, що „український критик Сергій Єфремов у своїй студії про моє життя та мої писання" відмовив цій повісті всякої літературної вартости. Франко звертає увагу на те, чому цей його твір таки „має деяку літературну вартість".

[3] Василь Сімович просив дозволу Франка видати цю повість книжковим виданням і прислав її переписану на 409 сторінках ін фоліо. Франко написав 1910 р. „передмову" і почав виправляти рукопис, що протяглося до 1912 р., коли автор написав „післямову".

Губернатор Ромні і День Незалежности ЗДА

Губернатор Стейту Мишиґен Дж. Ромні вшанував традицію Дня Незалежности ЗДА прийнятям для консульського корпусу і представників національної преси в Дітройті, яке відбулося в четвер, дня 30 червня ц. р. в приватній резиденції губернатора в Блюмфілд-Гіллс, недалеко від Дітройту, при участі понад 80 осіб. Консульський Корпус складався з около 40 осіб, враховуючи також дружини консулів, а українську пресу заступав д-р Олександер Марітчак.

Свято Дня Незалежности відкрив Ролф И. Осборн заступник декана консульського корпусу в Дітройті, консул республіки Гаїті, який у своїй промові підкреслив велике значення ЗДА, як першої потуги вільного світу, що обороняє не тільки свободу країни і вільних держав світу, але також і свободу людини. Кінчаючи свою промову закликом до збереження цієї цінности людства і людини, якою є свобода, консул Р. И. Осборн підніс тост на пошану губернатора Дж. Ромні і його дружини.

Від представників національної преси промовив гол. редактор польського щоденника в Дітройті Станислав Красвський, підкреслюючи, що ЗДА стали пристановищем для тих всіх, що зазнавали переслідувань в Европі.

Перед промовою губернатора піднесено прапор З'єднаних Держав Америки і Стейту Мишиґан на щоглі, а співачка п. Л. Зек відспівала американський гимн.

Губернатор Дж. Ромні у своїй кінцевій промові підкреслив, що свобода між народами повинна бути бережена так само, як свобода людини в кожній ділянці життя. Всі ми повинні змагати до упорядкування відносин у світі на засаді, що свобода повинна бути доступною для всіх народів світу, без ніяких обмежень. Водночас губернатор зложив подяку консульському корпусові та представникам національної преси за участь у святкуванні Дня Незалежности. Програмою свята проводив Ільмар Гайнару, директор Відділу національностей республіканської партії на стейт Мишиґен та асистент губернатора.

Губернатор Дж. Ромні ознайомлений добре з українською проблемою та виказує велике зацікавлення українським життям в стейті. Водночас республіканська партія на Стейт Мишиґен оцінює належно значення української преси та повідомляє кожночасно нашу пресу про всякі імпрези партії.

Після закінчення церемонії святкування Дня Незалежности ЗДА, губернатор і його дружина запросили гостей на прийняття, яке відбулося в приватних кімнатах резиденції губернатора.

З нагоди святкування губернатором Стейту Мишиґен Дня Незалежности ЗДА бажаємо підкреслити, що губернатор Дж. Ромні виказує всестороннє обізнання з проблемами ЗДА і є, після опінії провідників республіканської партії, потенціяльним кандидатом на президента ЗДА при наступних виборах.

О. М.

Відділ УККА в Гемпстеді приготовляє Другий Український День

Заохочений успіхом Першого Українського Дня минулого року, Відділ УККА в Гемпстеді рішив урядити цього року Другий Український День в повіті Нассав.

Новообрана Управа під проводом свого нового голови адвоката Вол. Атляса, після розроблення подрібного пляну вибрала на цю імпрезу дату 31 липня (неділя) цього року.

Місцем Українського Дня буде той сам Солсбері Парк в Іст Медов — Гемпстед, що й минулого року, з прекрасною відкритою театральною сценою для мистецької програми, з спортовими площами, з різними удогідненнями та вивінуванням.

В мистецькій програмі виступить відома наша артистка - співачка Г. Андреадіс та її сестра М. Тензер. Народні танці та хорові виступи доповнятимуть програму.

Запрошені урядові американські чинники на чолі з головою повіту Нассав Є. Нікерсоном, кандидатом на губернатора Нюйоркського Стейту, заповіли свою участь.

Члени американського Конґресу, Стейтового Конґресу, Окружні судді та другі високі американські чинники зголосили свою участь.

Початок імпрези в год. 10-ій перед пол. — вивішення прапорів і полеві Богослуження, а початок мистецької програми в 2-гій год. по пол.

Управа Відділу з місцевими організаціями запрошує всіх до масової участи, щоб виправдати пошану й довір'я, з яким місцеві чинники ставляться до Української Групи.

М. Курчак

ПОВЧАННЯ МОЛОДІ

Вітчизна у нас одна, розкинула руки від Карпатських гір до далеких Куріл, — пише режимний часопис „Молодь України" з 6 липня і повчає українську молодь:

— не відвертайся, коли недбало ставляться до державної власности;

— не пройди байдуже повз хулігана;

— вимітай сміття з свого дому, щоб легше дихалося людям.

Філядельфія, Па.

ПОПИС УЧНІВ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ

4-го червня відбувся в залі Українського Горожанського Клюбу 29-ий з ряду концерт-виступ учнів Українського Музичного Інституту.

Брали участь виконавці: з першого середнього курсу чотири, з першого вищого два, з другого середнього п'ять, з другого вищого чотири, з третього середнього одна, з четвертого середнього чотири, а позапрограмово, з четвертого нижчого двоє. Також виступала оркестра УМІ, як супровідник фортепіяновому сольо на початку програми і як акомпаніятор злученим дітočим і молодечим хорам.

У 22 точках програми переважали твори Лисенка та українських композиторів полисенківської доби. Новістю було, що того ж вечора перший раз на терені нашого УМІ грано фортепіянові композиції таких українських композиторів: М. Скорульського „Український танок", Сильванського Миколи „Українське Скерцо", Степового (Якименка) Якова "Ескіз, ф-Моль", Колесси Миколи „Біля огнища" (Сонатіна, ч: 3), та Тіца Михайла „фуґа". Не-українські композитори були заступлені визначними їх творами різного напрямку і школи, від клясиків аж до модерністів.

І цього року праця УМІ зосередилася головно на науці фортепіянової музики, при чому діяли також кляси гри на скрипці і сольового співу, ведено два хори, діточий і дівочий, та працювала струнна оркестра, яка цього вечора складалася головно з молодих українок і українців. Той струнний ансамбль підкріпили були члени вчительського збору в скрипках, та один челіст. Диригентом обох хорів та оркестри був голова місцевого УМІ професор Ю. Оранський.

Вечір розпочато композицією Берковича „Другий фортепіяновий концерт, Оп. 44", з якої, при акомпаніяменті оркестри, відограно Аллеґро, Анданте кон мото, та аллеґро ассаі. Виконавці солісти, мала дівчинка і хлопець, держалися добре і давали собі цілком задовільно раду з оркестровим акомпаніяментом.

Закінчено вечір композицію Миколи Фоменка, до слів Т.Шевченка: „Учітеся, брати мої!", фортепіяновий супровід якої переоркестрував проф. Ю. Оранський, там же хор малих дівчаток, та хор старших дівчат саме той, гарні виступи якого ми чули вже не раз.

Композитор Фоменко надав легку прозору а при тому глибоко вдумливу форму вислову, який то факт не лиш старшим, але особливо молоді, промовив щиро до душі і серця. Солістками були дві малі дівчатка. Хори співали чисто і з доброю дикцією, оркестра грала справно.

Прислухуючися з увагою виконанням учнями творів поодиноких композиторів ми завважили, особливо при грі заавансованих учнів, поважний процент талановитих і музично обдарованих учнів, які своїм замилуванням до праці, солідністю і старанністю гри дають основу сподіватися, що в своєму змаганні осягнуть високий рівень.

Тими ученицями і учнями, які виступали, були: Завадовський О., Оранська К., Гудь О., Шабля А., Павлічка М., Процик Р., Бульба І., Ковальчук Н., Лупань О., Білинська Х., Мірчук І., Артимишин Т. Коморовська Я., Кушнір М., Процик О., Саґатий А., Гудь М., Гудь Ю., Мартинович М., Чайковський Ю., та Райнер Б.

А професорськими силами, які щиро і віддано працювали, були пп. А. Жилава, А. Лисенко, О. Музиченко, Б. Перфецький, М. Полевський проф.-диригент і голова УМІ, п. Ю. Оранський.

Фортепіяновий супровід був у руках пп. Л. Бульби, Ю. Ісаєва, О. Музиченка та Б. Перфецького.

Зауважили ми, що і абсольвенти УМІ не зривають зв'язку зі своєю школою. Ось пані Галя Саґата акомпаніювала своєму братові, скрипалеві, а п. Юрій Ісаїв був також співорганізатором оркестри та помічником у веденні хорів.

Мило, при тому, було бачити, як по закінченні вечора, батьки і діти приступали до своїх професорів, щиро дякували їм за жертвенну працю і обдаровували їх китицями квітів.

Д-р М. Рибак

КОЛИСЬ І ТЕПЕР

Колись Полтавщина славилася лише галушками, вишиваними рушниками та піснями, — пишуть спеціяльні кореспонденти „Радянської України" Є. Бобенко — Півторадні, В. Грузін, А. Скорий та С. Хейло. — А тепер? На її території, що дорівнює площі Бельгії, — 360 промислових підприємств.

Ось бавовняно - прядильна фабрика. Невтомно гудуть 133 тисячі веретен, 56 тонн прядива за добу... А скільки кілометрів ниток у кожному кілограмі? Полтавці могли б обгорнути ними всю землю, немов у кокон. (З „Радянської України" 3 липня).

З НАШИХ БУДНІВ

НА ДОБРУ ПАМ'ЯТЬ

Сиджу собі та й прочитую віншувальні картки, що наспіли з нагоди св. Івана - Лопушника. — „Багато щастя, здоров'я, успіхів... сповнення всій мрій... якоїсь гарної русалки"... і т. д. Привернув мою увагу факт, що ніхто з друзів - приятелів не побажав мені більших гонорарів, натомість дві чи три особи висловили задушевне бажання, щоб моїм писанням прибуло трохи гумору...

Ба!.. Звідки ж його набрати, цього гумору, та й ще в таку африканську спекоту, що дослівно паралізує тебе, як лише на хвильку висунеш носа з охолодженої бари. А тут ще такі сумні - тривожні події прибивають тебе, наче обухом, затьмарюють вакаційний настрій! Ось наспіли вісті з Союзівки, що там — жалоба: скінчив своє довге й трудяще життя найпопулярніший в екзилю пес — „Чемний". Прожив, сердега, 105 років, за собачим літочисленням, і ще за свого життя став неначе живою леґендою, добрим духом цієї союзової оселі. Аж дивно, чому ніхто не здогадався влаштувати йому перед смертю ювілей?..

Його всі знали, всі фотографували, з ним знімалися при кожній оказії, про нього писали есеї, фейлетони, коломийки, навіть поезії! Був улюбленцем дітвори, яка йому просто дихати не давала, а на старості років таки добре надоїдала. Він почувався на Союзівці, як хазяїн домовитий, що знав свої права й обов'язки, що їх виконував чесно й совісно, поки вистачало сил. Улюбленим його зайняттям було водити гостей на прогулянки, також успішно виконував ролю „ґіда" — розпроваджував новоприбулих по кімнатах. Пригадую, як важко переживав „Чемний" особисту образу, коли йому було заборонено ходити з пані Квіткою Стецюк до каплиці на Богослуження, хоч і поводився він там чемніше за деяких діточок (недаром звався „Чемний").

Дожив поважного віку і заслужив собі, безумовно, на медікер, але ж краще за всіх шпитальних піклувальниць дбала за нього п-ні Іванка Осідач з Філядельфії, а вже п. Данило Слободян, то просто виносив його на своїх руках, від малого цуценятка! Мав своїх сердечних приятелів на кухні і в канцелярії, між працівниками і гостями, і в серцях усіх, що його знали, залишився щирий, людський жаль по ньому. Не диво, що на вістку про смерть „Чемного", сталий громадянин Союзівки, п. Степан Дембіцький, з жалю занедужав, а пп. менаджери стали носити чорні окуляри, щоб публіка не помічала їх заплаканих очей... А панночки з офісу й кельнерки голосили живовидячки, не ховаючи оченят за жадне шкло.

„Еверібоді'с френд" — „приятелем кожного" назвав свого вихованця п. Данило Слободян у зворушливому ессю, надрукованому в англомовному тижневику „Свободи". „Проте, з йому тільки відомих причин, „Чемний" більше фаворизував жіноче товариство", — пише пан Данило. І це факт! „Чемний", як справжній джентлмен, завжди проводив пань до „Веселки" і з „Веселки", йому єдиному з мужчин було дозволено замешкати на веранді жіночого гуртожитку в „Ясіню". І коли б котрась з цих пань клала щовечера свіжу китицю квіток на його кам'яну могилу, на пагорбі, між „Полтавою" і „Веселкою", то на це „Чемний" собі цілком певно заслужив.

Ікер

Нюарк, Н. Дж.

„Зачарований Князенко"

Дитячі маскаради в Нюарку здобули собі вже широку популярність. Вони відбуваються щороку заходом УМІ і пов'язані з інсценізацією казки, яка попереджує забаву. Цього року випала дитяча маскарада особливо гарно. Чому? — Бо заля Народного Дому зовсім нова, приємно освітлена, долівка ясна, паркетова, вся ця обстановка надала забаві погідний, веселий настрій.

Спершу дітвора виконала казку, трохи казку — трохи правду, бо ж друга дія це були іспити Українського Музичного Інституту — взяті на весело, іспити, які прийшов здавати навіть зачарований князенко.

Але за що перемінився вродливий князенко на жабу?

За те, що не вправляв на фортепіяні, голосно не рахував і своєї вчительки не слухав.

Деякі учні знаменито імітували нюаркських учителів УМІ, наприклад: Мотря Ходновська, Марта Бойко, Ярко Копійчук, Зірка Стебельська, Дозя Сиґіда, Іна Жеребецька й інші.

Головну ролю грав правнук колишнього корифея українських сцен Івана Рубчака — Адріян Гладкий, який має всі дані йти слідом свого славного Прадіда. Ролю князівни-рятівниці шармантно виконала Христя Яворська. Добрі фортепіянові сольо прикрасили сценку.

Всіх малих виконавців було понад п'ятдесятoро. Вони гарною українською мовою справно вив'язувались зі своїх завдань.

Після сценки ще декілька годин кружляли малята в гарних костюмах при звуках музики, або виводили „подоляночку", чи „звивали вінець" — за наказом аранжера забави — Мотрі Лебедь. А наскакавшись до схочу, покріплювались смачно що так дбайливо підготовили пані: Хомова і Гнатикова.

Іванна Кононів

МІЛІЦІЯ ЗНАЄ...

Якийсь М. Сімін друкує нарис у „Молоді України" з 6 липня про операційного уповноваженого міста Симферополя (Крим) Анатоля Косолапова.

Молодий лейтенант Косолапов всюди буває, всіх бачить, бо „міліція, — каже М. Сімін, — знає про тих, хто в житті нетвердо стоїть на ногах".

КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА В ҐЛЕН СПЕЙ, Н.Й.
повідомляє, що
в неділю, 31-го липня 1966 р.
о год. 10:30 в Ґлен Спей, Н.Й.
— відбудеться —
ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ ТА ФУНДАМЕНТІВ
УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА
Акту посвячення довершуть:
Впреп. о. протоігумен **Микола Когут, ЧСВВ**, та
Впреп. о. ігумен **Иосафат Кузьмяк, ЧСВВ.**
По посвяченні відбудеться
П Р А З Н И К
НА ЦЕ СВЯТО ТА ПРАЗНИК КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ ЗАПРОШУЄ ВСІХ ЖЕРТВОДАВЦІВ ТА ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Увага! **БАЛТИМОРЕ І ОКОЛИЦЯ!** Увага!
ЗАХОДОМ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ
для відзначення
25-ліття Акту 30-го червня 1941 р.
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24-го ЛИПНЯ 1966 р.
о год. 6:30 вечером
в залі „ІВКА", 16 Паттерсон Парк Ев.
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
Святочну промову виголосить д-р Степан Галамай з Нюарку. ● В мистецькій частині виступить мішаний хор Відділу ООЧСУ під диригентурою проф. М. Кормелюка. ● Цього ж дня рано в обох Українських Церквах відбудуться Богослуження в намірені Українського Народу.
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄ —
КОМІТЕТ.

НЕДІЛЯ, 31-го ЛИПНЯ, 1966 р.
на оселі „Діброва", 8400 Малтбі Рд.
БРАЙТОН, Міч.
— відбудеться —
П І К Н І К
І РІЧНА ЗУСТРІЧ
КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ
З ГРОМАДЯНСТВОМ
У ПРОГРАМІ:
(1) Трансляція репертуару Капелі, включно з композиціями не записаними на платівки.
(2) Льотерія-Контест Жертводавців. Будуть розіграні понад 30 нагород, серед яких — бандура, фонограф, друкарські машинки, образи наших мистців-малярів, фотоапарат, різні годинники, далековид, коштовніші речі хатнього вжитку, тощо.
Льоси будуть виписані всім Платникам і Жертводавцям цього року в прогресивнім порядку — на одного доляра два льоси, на 2 дол. — 5 льосів, на 3 дол. — 8 льосів, на 4 дол. — 11 льосів, на 5 дол. — 15 льосів, і на кожного наступного доляра по 5 льосів.
Спішіть вислати свої пожертви, щоб прийняти участь в контесті Жертводавців, адреса: Friends of the Ukrainian Bandurist's Chorus, Inc., P.O. Box 119, Detroit 12, Mich., U.S.A.
В день контесту льотерійні квитки можна набувати на місці.
БАГАТИЙ БУФЕТ, ГАРЯЧІ И ХОЛОДНІ НАПИТКИ!
Дохід призначений на покриття боргів Капелі.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК
— влаштовує —
в днях 30-го і 31-го липня 1966
ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШІСТЬ СУАСТ-СХІД
на кортах „Союзівки"
у КЕРГОНКСОН, Н. Й.
ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ
у наступних конкуренціях:
ЧОЛОВІКІВ, ЖІНОК, ЮНАКІВ І ЮНАЧОК
Реєстрація і збірка змагунів в суботу, 30-го липня ц.р. о год. 9-ій рано біля „Веселки". Вписове $2.50 від кожного змагуна.
Змагуни-учасники подбають самі про замовлення приміщення в Адміністрації „Союзівки".
УПРАВА КЛК.

В-ВО БРОДИ-ЛЕВ І СТАНИЦЯ 1-ої УД УНА в НЮ ЙОРКУ
— влаштовують —
в суботу, 30-го липня 1966 року
ВЕЛИКУ ЛІТНЮ ЗАБАВУ
на ОСЕЛІ „КСЕНЯ" в ГАНТЕРІ, Н.Й.
(Власник ІВАН КОБЗЯР)
Грає українська оркестра. Добірний буфет. Льотерія.
ПОЧАТОК: ГОД. 9-та ВЕЧ.
ЗАПРОШУЄМО ВСІХ. КОМІТЕТ

Замість квітів на могилу Невіджалуваної, Дорогої
бл. п. Катрі Хом'як
10.00 дол. на Український Католицький Університет в Римі складають
ІРИНА І ПЕТРО МІЛЯНОВСЬКІ.

З ПРИВОДУ ПЕРШОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТИ
бл. п. інженера Івана А. ДЯЧЕНКА
СКЛАДАЄМО 50.00 ДОЛ. НА УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ.
дружина ТЕТЯНА
доньки ЛАРИССА й ОЛЕКСАНДРА

ЦІЛУ ДОБУ

Україна живиус. Пішов хліб першого року п'ятирічки, — починає свою передовицю редактор „Радянської України" у числі з 3 липня.

А нижче наказус: — ... не залишати ниву цілодобово, організувати спеціяльні контрольні пости, диспетчерські управління транспортом, нічого не повинно уникнути від пильного ока контролерів.

Виставка мистецьких праць Б. Кондри і Б. Саса

Виставка малярських праць Богдана Кондри і Богдана Саса, ветеринарних лікарів, членів Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в Америці, що відбулася в днях від 22 травня до 5 червня ц. р. у приміщенні Дому Української Молоді у Філядельфії при Олд-Йорк вулиці,для відзначення 15-ліття існування відділу Схід, згуртувала при її відкритті коло 60 осіб — приятелів, прихильників і любителів мистецтва. Залю бібліотеки, котру треба було перед тим спеціяльно приготовити, відступила Управа Дому Молоді на час виставки майже безкоштовно і не зважаючи на всі заходи, її не удалося організаторам цілковито для тієї цілі достосувати. Скупість місця, недостатнє освітлення і чисельність картин не дозволяли належно привернути уваги відвідувачів, але, все ж таки, виставка пройшла успішно, бо відвідувачів було около 150 осіб.

Виставку відкрив і привітав гостей від організаторів голова відділу д-р Ю. Білик, подаючи мету і ціль виставки і представивши приявним мистців, передав слово проф. Антонові Малюці з Ню Йорку, який з черги у своїй доповіді подав кілька цікавих думок. На досить значне число малярів - мистців американців припадає дуже мале число таких, що живуть з малярства. Багато із них працює у мистецьких школах, у модярському, журнальному та інщому промислах і тільки у вільних хвилинах займаються мистецькою самостійною творчістю. Численні групи мистців-аматорів творять свої асоціяції, спонзоровані любителями мистецтва і ті асоціяції дають змогу новим або укритим талантам виявитися самим під час виставок, улаштовуваних раз у рік. Таке саме діється й серед нашого громадянства тут в Америці. Є багато аматорів - мистців, що хотіли б себе виявити, але не мають спонзорів, які б їм у цьому допомагали. Є серед нас багато талантів, які, покінчивши студії у професійних школах, перейшли на працю до згаданих промислових інституцій чи купецьких підприємств і перестали займатися самостійно мистецтвом. Є одначе мистці, що крім своєї професійної праці, увесь вільний час посвячують на малювання, скульптуру, чи кераміку, створюють інколи високої мистецької вартости праці, але не почуваючи себе досконалими, не мають змоги ніде виявити свого таланту за життя. Часто вони знеохочуються і відходять від мистецтва. Добре зробили організатори цієї виставки, казав проф. Малюца, що започаткували таке виявлення талантів і варто б, щоб інші організації давали змогу своїм членам виявити себе громадянству.

Виставлені картини — це 10-тирічний дорібок обох малярів. П'ять рисунків Кондри виконані олівцем, вуґіллям, одна санґвіною й одка кредкою. Дві ікони — темперою, 18 мертвих природ олією й одна картина Саса акварелею, 9 красвидів олією й одна акварелею Саса, 12 красвидів олією, одна казеїною і 9 акварелею Кондри, 21 портрет Кондри, з них один пастелею й один автопортрет акварелею. Десять скульптур - теракотою і дві на дереві Кондри, це перші несміливі спроби. Разом усіх експонатів було дев'ятдесять. Гарно оформлений каталог в українській і англійській мовах буде дуже гарною пам'ятkою для тих, що відвідали виставку.

Не беруся критикувати картин, це, як одному з організаторів, не випадає і було б і нам, організаторам, і самим малярам дуже приємно прочитати фахову критику про їхні праці. Як видно із названих речей, обидва малярі пробували своїх малярських здібностей і дали цікаві й гарні речі ,а проте, мало було серед відвідувачів таких, що хотіли б їх закупити.

На цьому місці треба подякувати управі Дому Молоді, що відступила на два тижні свою бібліотечну залю і у всьому йшла на руку організаторам, як також усім тим, що порадами і фаховими вказівками причинилися до успішного закінчення запляновaного діла.

Подав **Ю. Б. Білик.**

МИХАЙЛО ЧАГАРИН

(Посмертна згадка)

Вунсакет, Ровд Айленд — 1-го квітня помер на 85-ім році життя Михайло Чагарин, який перед смертю перебув дві тяжкі операції. Ціле його життя було присвячене праці для українського народу і для України. Він був членом 206 Відділу УН-Союзу.

Покійний Михайло Чагарин був ініціятором і виконавцем різних маніфестацій та численних різних задумів і імпрез, які тут відбувалися при допомозі 206 Відділу УНС — Товариства Запорізька Січ. Був членом Церковного хору від 1911-го року, членом аматорського гуртка, помічником дяка і його заступником.

Щедро жертвував на на-$100, на заклик „Свободи" — $50; на ОДВУ — $50. Жертвував на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, на малювання церкви та завжди, коли була якась збірка на місцеві чи загально народні цілі.

Похорон покійного відбувся 3-го квітня з Православної Церкви на парафіяльний цвинтар при великому здвизі міацевих людей та з Монтреалу і Ошави в Канаді. На поминках по Покійному складено пожертви на різні добродійні цілі: на Церкву - Пам'ятник у Бавнд - Бруці, Н. Дж., на місцеву церкву і на УККА.

Родина дякус всім учасникам похорону, головно Родині з Канади.

Вічна Пам'ять Покійному!

П. Р.

Посмертні згадки

ЧУБАТИЙ ЛЕВ, член 153 Відділу УНС у Філядельфії, Па., помер дня 14-го липня 1966 р. по довгій і тяжкій недузі. Народився в с. Колоколин, повіт Рогатин, четар УСС і УГА. Похорон відбувся 19-го липня 1966 р. з церкви Царя Христа на цвинтар Факс Чейз у Філядельфії. Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу.